

Studie – tematické (Studies – Topical)

Na mnoha židlích. Teorie charity (Caritaswissenschaft) jako interdisciplinární obor praktické teologie

Klaus Baumann

Abstrakt

Příspěvek nejprve podává historický nástin vývoje oboru teorie charity (Caritaswissenschaft) a jeho postavení v kánonu oborů katolické teologie. Poté rozvíjí jeho vědecko-teoretickou definici (předmět, cíle, metody). Následně se příspěvek věnuje požadavkům interdisciplinární spolupráce jak v teologii, tak v jiných (vztahových) vědách (Bezugswissenschaften) na základě konkrétních výzkumných úkolů a projektů a ukazuje, jakou zvláštní úlohu a budoucí potenciály má teorie charity jako překlenovací obor mezi teologií a (nejen) sociální prací jako vědou, i když se tak často ocitá na mnoha židlích.

Klíčová slova: teorie charity, vztahové vědy, praktická teologie, sociální práce, interdisciplinarity, výzkumné projekty

Příspěvek teologie k rozvoji sociální práce jako vědy, praxe a vzdělávání nelze podle mých zkušeností přeceňovat.¹

1. Malé ohlédnutí do historie. Teorie charity (ve Freiburgu)

Zakládající prezident Německé charity Lorenz Werthmann (01. 10. 1858 – 10. 04. 1921) spojil se sloučením této katolické organizace a zařízení na národní úrovni přání ohledně vědeckého zaměření této organizace. Organizace sociálních služeb s úkoly, které má ve společnosti i v církvi, musí „publikovat – studovat – organizovat“. Proto jejímu založení v roce 1897 předcházelo etablování časopisu („Charitas“, od roku 1909 „Caritas“, od roku 1996 „Neue caritas“) a charitní knihovny, které měly sloužit tomuto účelu s vědomím toho, „že vědecké zpracování jednotlivých oblastí charity je úkolem, který ještě není ani zdaleka vyřešen...“ (1902).² Werthmann doufal, že bude možné etablovat institut s 10 až 12 vědci, kteří by se vědecky věnovali jednotlivým oblastem charity. Tuto snahu však přerušila I. světová válka se svými válečnými zmatky a důsledky. V roce 1922 se Werthmannův nástupce Benedikt Kreutz neprodleně a rozhodně chopil realizace jeho přání a zaslal Univerzitě ve Freiburgu memorandum spolu s nabídkou finanční podpory a s prosbou, aby byl na Teologické fakultě založen *Institut für Caritaswissenschaft* (Institut teorie charity).³ Pří-

1 Ernst ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit. Werdegang und Grundlagen*, 2. vyd., Freiburg: Lambertus, 2004, s. 43.

2 Karl BORGMANN, *Lorenz Werthmann. Aus seinen Reden und Schriften*, Freiburg: Lambertus, 1958, s. 79.

3 Srov. Klaus BAUMANN, Caritaswissenschaft: Ihre Ursprünge und Aktualität, in: *Neue caritas Jahrbuch* 2016, 2015, s. 139–145,

slušné Ministerstvo školství (v Karlsruhe) vyhovělo žádosti Teologické fakulty a povolilo Univerzitu Freiburg na základě dopisu ze dne 3. dubna 1925 „zřízení Institutu teorie charity ve spojení s Teologickou fakultou“⁴ za účelem výzkumu a výuky v oblasti charity. Výuka byla koncipována ve 4semestrálním kurikulu pro získání diplomu a garantována prvním vedoucím institutu, morálním teologem Franzem Kellerem. V roce 1927 byl na Humboldtově univerzitě v Berlíně analogicky zřízen institut s názvem „*Institut für Sozialethik und Wissenschaft der Inneren Mission*“, jehož prvním vedoucím byl Reinhold Seeberg. Oba instituty byly v roce 1938 – jako společný obor katolické a evangelické teologie – zrušeny nacistickou vládou a po II. světové válce byly postupně znovuobnoveny; Institut teorie charity opět ve Freiburgu, berlínský institut byl nově etablován na Univerzitě v Heidelbergu jako Institut teorie diakonie.

Diplom z freiburgské univerzity z oboru Teorie charity byl v roce 1993 uznán i ze strany státu, v roce 2006 byl v rámci boloňského procesu modulován na výzkumný a konsekutivní magisterský obor Teorie charity a křesťanského sociálního učení a v roce 2018 byl přejmenován na magisterský obor Teorie charity a etiky. Kurikulum s vykázanými 120 kreditními body lze studovat ve 4 semestrech v prezenční formě či v 8 semestrech (řádná doba studia) v kombinované formě studia.

2. Co je teorie charity (Caritaswissenschaft)? Její pozice „na mnoha židlích“

Co je tedy teorie charity? Apoštolská konstituce *Sapientia christiana* (Jan Pavel II., 15. 04. 1979), o církevních univerzitách a fakultách, nezná obor, který by se výslovně zabýval charitou, resp. diakonií církve. To samé platí i pro její aktualizaci *Veritatis gaudium* (František, 27. 12. 2017), a to i přes magisteriální vývoj díky papeži Benediktu XVI.: žádné místo v konvenčním (kanonickém) kánonu oborů.

V souladu s tím není teorie charity zpravidla ani celocírkevně, ani v oblasti Německé biskupské konference povinným předmětem v teologických kurikulech a většinou se téměř nebo vůbec neobjevuje – stejně jako organizovaná Charita – v kanonickém studiu teologie v kvalifikované formě. Katolické (odborné) vysoké školy se studijními obory Sociální práce (a podobnými) znají teologii v sociální práci (či teologii sociální práce) nebo aplikovanou teologii apod. – ale i její absolventi si zpravidla udiveně kladou otázku: Co je to teorie charity? A podobně se ptají pastorační asistenti, stejně jako pracovníci Charity / církevní sociální práce a občas i sami vedoucí pracovníci Charit. Tím zpravidla odpadá i recepce jejích výsledků, úrovně znalostí a diskuse musí být stále znovu vypracovávány, protože nebyly prostudovány (recipovány). Někdy se tváříme, jako by periodicky se opakující otázky neexistovaly; místo toho o nich vášnivě a neplodně znovu od začátku diskutujeme téměř jako při nějakém obsedantním chování.

Ještě jednou se vraťme o krok zpět k historické perspektivě: Co byly podle Werthmanna a Kreutze obě „oblasti charity“, jejichž vědecké zpracování by pak přirozeně bylo úkolem výzkumu a výuky nového Institutu teorie charity?

Kreutz ve svých úvahách zdůrazňoval, že „organizovaná charitní práce (...) vyžaduje vědecké a zejména také teologické prohloubení, aby nezpovrchněla při své touze po rozšíření a v praktické práci vůbec“.⁵ Nutná interdisciplinarita teorie charity je zde již zřetelně vyjádřena – vědecké prohloubení všeobecně a teologické prohloubení speciálně. Ještě zřetelnějším se to stává tehdy, vidíme-li samotné oblasti charity, jak je chápali Werthmann a Kreutz a jak jsou níže heslovitě

---

na kterého se zde v základních rysech odvolávám.

4 Srov. se zdroji Richard VÖLKL, Fünfzig Jahre Institut für Caritaswissenschaft, in: *Caritas '75/76, Jahrbuch des Deutschen Caritasverbandes*, ed. Deutscher Caritasverband, 1975, s. 199–209, zde s. 201.

5 Benedict KREUTZ, Geleitwort, in: *Jahrbuch der Caritaswissenschaft*, 1927, s. 5n.

strukturovány, jako ústřední úkoly organizované Charity:

- přímé osobní služby charitativních zařízení a organizací – různé oblasti činnosti sociálních a zdravotních služeb;
- solidární iniciativy v církvi a ve společnosti;
- fundované (sociálně-) politické zastupování vůči legislativě a vládě;
- vzdělání, průběžné a další vzdělávání pro tyto rozmanité úkoly charitní práce.

V moderní sociální práci je uváděno jako předmět sociální práce coby vědy, krátce formulováno, „zvládání sociálních problémů“.⁶ Ernst Engelke zdůrazňuje: „*Žádná jiná věda se nezaměřuje na tento předmět a nikdo se se sociální prací o její předmět nepře. Ostatní humanitní vědy se zabývají pouze dílčími aspekty předmětu a oblastmi působnosti sociální práce.*“⁷ Ty v Engelkeho koncepci představují tzv. vztahové vědy (Bezugswissenschaften) k sociální práci.

Pokud jde o teologii, působí jeho hodnocení na první pohled protikladně: „*Příspěvek teologie k rozvoji sociální práce jako vědy, praxe a vzdělávání nelze podle mých zkušeností přeceňovat.*“⁸ A zároveň předtím poznamenává: „*Teologie může být pro svůj základ ve zjevení pouze podmíněně vztahovou vědou pro sociální práci.*“⁹ „Pouze podmíněně“ – je tedy třeba se ptát, za jakých podmínek, a to tím spíše, jestliže se jeho dřívější hodnocení ukazuje jako správné. Jaké podmínky mohou vědy společně poskytnout, než vědecko-teoretickou transparentnost a kritickou (sebe)reflexi či interdisciplinární schopnost diskursu?

Zejména zde přichází ke slovu teorie charity a její chápání sebe sama jako vědy, která se řídí evropským a konkrétněji Humboldtovým univerzitním ideálem vědy. Ústředními úkoly univerzitní vědy je výzkum, učení a podpora vědeckého dorostu. Pro vědu samotnou je rozhodující spojení metody (cesta k poznání) a argumentace (logika) ve struktuře, která tvoří souvislost výpovědi; je příslušným způsobem definována, resp. je třeba ji příslušným způsobem definovat na základě jejího předmětu, jejích cílů a metod.

V mém pojetí a vědecko-teoreticky odůvodněné definici slouží teorie charity na univerzitě výzkumu a učení, jakož i podpoře vědeckého dorostu ve všech svých oblastech. Co je jejím předmětem, jaké jsou její cíle a metody?

Předmětem teorie charity je caritas jako podstata církve a organizovaná služba v církvi a ve společnosti. Ta zahrnuje ony tři předměty teorie charity formulované H. Pompeyem:

1. trpící člověk,
2. pomáhající člověk a
3. církev ve svém „poslání ve službě lásky“ (DCE 42; srov. LG 1) k „chudým a všem, kteří nějak trpí“ (GS 1).

Zároveň zahrnuje (v bodech 1. a 2.) „zvládání sociálních problémů“ (E. Engelke), tedy předmět sociální práce. Tyto naposled jmenované konkrétní body nedefinují předmět „caritas“ jako celku. To by bylo systémově zejména pro organizační, resp. institucionální a eklesiologickou dimenzi caritas jako podstaty církve příliš zjednodušující; bylo by to zkrácení, proti kterému se snažil stavět

6 ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit*, s. 305.

7 ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit*, s. 306.

8 ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit*, s. 435.

9 ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit*, s. 343 (vyznačení kursivou Klaus Baumann).

Benedikt XVI. ve svých encyklikách *Deus caritas est* (DCE, 2005) a *Caritas in veritate* (CV, 2009), v nichž společně organizovanou caritas vyzdvihuje jako (nadindividuální!) „základní úkol církve“ (DCE 21) a postuluje: ona (totiž láska, caritas) je základ nejenom mikrovztahů – s přáteli, se členy rodiny nebo v rámci malých skupin –, ale také makrovztahů – společenských, ekonomických, politických“ (CV 2). Zdá se být téměř zbytečné dodávat, že předmětem teorie charity tak musí být také mezo-úroveň charitní práce a organizace.¹⁰ Pokud by se zde vtírala myšlenka, v čem potom spočívá rozdíl vzhledem ke křesťanskému sociálnímu učení nebo katolické sociální etice, je třeba zabránit jakémukoli antagonismu či konkurenčnímu vztahu. Sociální etika přece poskytuje nezbytné (ve vlastním pojetí racionálně-etické) myšlenkové instrumentarium a tím z hlediska teorie spravedlnosti referenční rámec pro charitní práci samotnou¹¹ i pro teorii charity a její cíle.

Jaké jsou tyto cíle teorie charity? *Cíle teorie charity jsou její činnosti:*

- popis,
- objasnění, resp. pochopení,
- podpora, resp. konstruktivní změna.

Teorie a praxe charity a křesťanské sociální práce – a sice podle genuinně *teologického* chápání caritas církve, které se teorie charity svou činností pokouší

- objasnit,
- prohloubit a
- dále rozvíjet.

V těchto cílech, resp. činnostech se odráží – v souladu s jejím předmětem – dvojí vědecko-teoretický charakter teorie charity jako empirického základního výzkumu a společenskovední a hermeneutické teologie charity, který přinejmenším z části sdílí s jinými disciplínami praktické teologie (zejména s pastorální teologií, náboženskou pedagogikou). První část formulování cílů lze přirovnat k popisu cílů empiricky pracující psychologie:

„Cíle psychologie jako vědy jsou

- popis,
- objasnění a
- predikce chování (v širokém smyslu).
- Mnozí autoři přidávají jako další cíl kontrolu chování. Pro aplikovaný výzkum je často prioritou zlepšení kvality života lidí.“¹²

Pro *metody* teorie charity je proto zřejmé: Tyto činnosti vyžadují v závislosti na otázkách a problémech *interdisciplinární zaměření a spolupráci* s jinými teologickými a/nebo neteologickými vědními obory a tomu odpovídající odlišné *metody*. Interdisciplinarita stejně jako metodika musí

10 Srov. Klaus BAUMANN, Wie kann ‚caritas‘ systemisch werden?, in: *Neue caritas Jahrbuch* 2014, 2013, s. 64–72.

11 Např. v oblasti sociálněpolitického zastupování v rámci legislativního lobbování, z něhož profitoval rozvoj katolické sociální práce. Vzpomeňme jen na lobbování Německé charity ve Výmarské republice ve 20. letech 20. století, které se projevovalo ve druhé sociální encyklice v definici principu subsidiarity, *Quadragesimo anno* papeže Pia XI. (1931).

12 Philip ZIMBARDO – Richard GERRIG, *Psychologie. Ein Lehrbuch*, 7. vyd., Berlin aj.: Springer, 1999, s. 2.

být ze strany teorie charity vědecko-teoreticky reflektovány a odůvodněny.

Dvojí vědecko-teoretický charakter teorie charity se projevuje jako genuinní teologická disciplína s různorodými teologickými otázkami, které naznačují spolupráci ve vnitroteologickém kánonu předmětů (biblicky, systematicky, prakticky i kanonicky) na straně jedné, na straně druhé jako empiricky pracující humanitní a sociálněvědní disciplína, která se věnuje otázkám z oblasti sociální pedagogiky, podnikového hospodářství, otázkám sociálně-právním, sociálně-politickým, medicínským, etickým a řadě dalších otázek z téměř nevyčerpatelné oblasti charity. Můžeme proto na tomto místě opět souhlasně citovat Ernsta Engelka, vědce v oboru sociální práce: „*Teorie charity byla založena k vědecké podpoře charity a jako prostředník mezi teologií a sociální prací*“.¹³ Je však třeba doplnit i jako prostředník ke zdravotním vědám a zdravotnictví. To, co Engelke řekl o vztahových vědách (Bezugswissenschaften) sociální práce, platí analogicky pro teorii charity: *Žádná jiná věda se nezaměřuje na tento předmět a nikdo se se sociální prací o její předmět nepře*. Ostatní teologické či neteologické vztahové vědy se však veskrze zabývají dílčími aspekty předmětu teorie charity, včetně samotné sociální práce.¹⁴

3. Interdisciplinarita – charakteristický rys teorie charity

Interdisciplinarita teorie charity se ukazuje jako charakteristický rys dvojitým způsobem:

- jako průřezová disciplína *uvnitř* teologie: k chápání „caritas“ jako podstaty církve mohou plodně přispět v zásadě všechny teologické disciplíny;¹⁵
- jako *překlenovací obor* mezi teologií a neteologickými disciplínami, který na jedné straně používá „myšlenkové (filosofické) instrumentarium“ z teorie vědy a zejména z teologické individuální a sociální etiky, na druhé straně – *lege artis* – metodické instrumentarium relevantních vztahových, resp. humanitních a společenských věd, zejména s pomocí interdisciplinárních partnerů spolupráce a jejich kritické kontroly. Jako taková nemůže vlastně nic jiného, než stále znovu zkoumat nové otázky a oblasti, které před ní s její perspektivou zaměřenou na nejrůznější nouze, nesnáze a útrapy všeho druhu (srov. GS 1) v téměř nevyčerpatelné míře vyvstávají.

K podmínkám a požadavkům interdisciplinárního dialogu patří z hlediska teorie charity, zvláště jako teologické disciplíny,

- připravenost a schopnost filosoficky reflektovat a tím i schopnost argumentovat (rozumové důvody, jasně, srozumitelně a plausibilně, pohotově a sebekriticky: s ochotou k revizi, je-li to namístě);
- schopnost prezentovat vlastní disciplínu na základě její solidní znalosti a identity a potvrzovat v ní „teologii“ jako *fides quaerens intellectum*;
- důvěra v to, že pravda víry a pravé poznatky ve vědách, i ty o člověku, nejsou vzájemně neslučitelné: „*Neboť omyl o stvoření přechází do falešného mínění o Bohu a vede ducha člověka pryč od Boha, k němuž se ho víra snaží přivádět*“, jak rozvedl Tomáš Akvinský v díle *Summa contra*

13 ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit*, s. 433.

14 Srov. ENGELKE, *Die Wissenschaft Soziale Arbeit*, s. 306.

15 Srov. např. příspěvky ve Festschriftu k 80. narozeninám Heinrich Pompeye; *Theologie der Caritas. Grundlagen und Perspektiven einer Theologie, die dem Menschen dient*, in: *Studien zur Theologie und Praxis der Caritas und Sozialen Pastoral*, sv. 31, ed. Klaus BAUMANN, Würzburg: Echter, 2017.

Gentiles.¹⁶ To implikuje nutnost a očekávání interdisciplinárního vzdělávání a povzbuzuje teologii k zásadní ochotě učit se od jiných věd.¹⁷

Proto platí, že je třeba interdisciplinárně usilovat o „silné“ a tím možná i „nepohodlné partnery dialogu“ z oblasti vztahových věd, pěstovat ochotu k naslouchání, chtění porozumět, k přiučení se něčemu novému, k vydržení napětí a nejasností. Místo domyšlivého „*ancilla-principu*“ dřívější doby se teorie charity jako teologická disciplína snaží podporovat dialog mezi a se vztahovými vědami a podle jejich relevantního předmětu hledat dialog s relevantními disciplínami. Epistemologicky a vědecko-teoreticky může být velmi užitečné rozlišovat pomocí transcendentální metody (metodické reflexe poznání a vědomé intencionality) Bernarda Lonergana čtyři roviny poznání a zkoumat a diferencovat podle nich interdisciplinární příspěvky:

4. empirická rovina poznání – rovina vnímání, cítění, pozornosti;
5. intelektuální rovina poznání, rozumění, vhledu;
6. racionální rovina reflexe a racionálního zvažování, rozumu;
7. odpovědná rovina hodnocení a rozhodování, odpovědnosti.¹⁸

Na každé z těchto rovin platí, že je třeba postupovat pozorně, rozumně a odpovědně, resp. kognitivní procesy zkoumat a reflektovat pozorně, inteligentně, rozumně a odpovědně. Diferenciace těchto rovin proto může velmi pomoci v tom, aby partnerům v dialogu byly kladeny ty „správné“ otázky a aby bylo možné rozlišit, na jakých rovinách poznání se od nich lze poučit nebo je také kritizovat. Může to pomoci zabránit nedorozuměním a rozlišovat epistemologický status rozdílných prvků interdisciplinárního diskursu, jejich zaručenost, koherenci a přesvědčivost, jakož i možná neoprávněné překračování hranic a nepodložené závěry.

4. Příklady výzkumných projektů v oblasti teorie charity

Z následujících příkladů výzkumných projektů v oblasti teorie charity na Univerzitě ve Freiburgu je snadno rozpoznatelné, že k předmětu teorie charity se přistupuje v rozmanitých otázkách na mikro-, mezo- a makroúrovni. Caritas jako podstata církve i jako organizovaná pomoc nemůže být redukována výlučně na pomáhající vztah face to face; stejně tak ale nesmí být tento vztah opomíjen.¹⁹

- **Životní situace mladistvých rodičů a jejich dětí** (2008–2014). Kvalitativní a kvantitativní výzkum zaměřený na zvládání vývojových úkolů a úkolů rodičovské péče mladistvých matek, otců a jejich dětí v zemském okrese Ortenau, okrese Lörrach a ve Freiburgu. [Podporováno nadací Stifterverband für die deutsche Wissenschaft (Číslo projektu H420 7218 9999 17815)]
- **Rozvoj kvality v zařízeních pro mladistvé s katolickými hodnotami** (2012–2018). K chápání svobody dětí a mladistvých umístěných v uzavřených zařízeních podle § 1631b BGB v kontex-

16 ScG II, 3 odst. 6: nam error circa creaturas redundat in falsam de Deo sententiam, et hominum mentes a Deo abducit, in quem fides dirigere nititur.

17 srov. GS, 36, 59, 62.

18 Srov. Bernard LONERGAN, *Method in Theology*, London: Darton, Longman & Todd, 1972, s. 6–25.

19 Srov. Giampietro DAL TOSO – Heinrich POMPEY – Rainer GEHRIG – Jakub DOLEŽEL, *Church caritas ministry in the perspective of Caritas-theology and Catholic social teaching*, Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. Zvláštní zaměření na mikro-úroveň v příspěvcích Pompeye, Gehriga a Doležela rozpracovává Larry Hostetter ve své recenzi v *Journal of Social Work Values & Ethics*, Spring, 2018, roč. 15, č. 1, s. 66–69. Další informace a odkazy na publikace se nacházejí na www.caritaswissenschaft.uni-freiburg.de.

tu pomoci dětem a mládeži, koncipováno jako empirická základní studie (včetně disertačního projektu)

- **Náboženství/spiritualita v psychiatrii a psychoterapii** (2009–2015). (Ve spolupráci s odd. psychiatrie a psychoterapie Univerzitní kliniky ve Freiburgu)
  - **Studie týkající se personálu:** celoněmecký výzkum (včetně disertace Eunmi Lee 2014);
  - Výzkum u **nemocničních kaplanů na klinické psychiatrii** – celoněmecky;
  - **Studie týkající se pacientů** (M/Ž) – na univerzitní klinice ve Freiburgu (včetně disertace Franz Reiser 2018).
- **Úloha religiozity a spirituality u psychiatrických pacientů (M/Ž) v Chorvatsku a v Bosně a Hercegovině** (výzkum posttraumatické stresové poruchy v porovnání s jinými psychiatrickými onemocněními) (TReSKroBoH) (2014–2019; včetně disertačního projektu).
- **Interdisciplinární skupina badatelů (IRG) na Freiburg Institute for Advanced Studies (FRIAS)** (2012–2014): podpora psychosociálních a spirituálních potřeb a zdrojů v medicíně – dostát (větší měrou) potřebám chronicky nemocných, jejich příbuzných a zdravotnických pracovníků.²⁰
- **Interdisciplinární spolupráce na pastorační studii v Německu:** spolupráce mezi Prof. Dr. med. Eckhard Frick SJ (Hochschule für Philosophie, München), Prof. Dr. theol. Christoph Jacobs (Theologische Fakultät, Paderborn), Prof. Dr. med. Wolfgang Weig (Universität Osnabrück), Prof. Dr. med. Arndt Büsing (Universität Witten-Herdecke), Prof. Dr. theol. Klaus Baumann (Albert-Ludwigs-Universität Freiburg).²¹

Aktuální disertační práce a běžící disertační projekty mj.:

- Church and Civil Society in 21st Century Africa – Potentialities and Challenges Regarding Socio-Economic and Political Development with Particular Reference to Nigeria (Sylvester Uche Ugwu, Frankfurt aj.: Peter Lang 2017);
- Soziale Gerechtigkeit durch Soziale Marktwirtschaft in Lateinamerika? (Luis Rey Carrera Mannin 2018);
- Caritas in säkularen und pluralen Kontexten (in Deutschland und Südkorea) (Isaak Kim 2018);
- Die Katholische Kirche und das Engagement für den Frieden und Versöhnung in Burundi (Deogratias Maruhukiro, předpoklad 2018);
- Empowerment of Dalit Women in India (Lawrence Rayappan, předpoklad 2018);
- Die Partnerschaft zwischen der katholischen Kirche in Peru und der Erzdiözese Freiburg (Petra Zeil 2018);
- „Von der Sexualmoral zur Beziehungsethik“: Sexualpädagogik im Kontext katholischer stationärer Einrichtungen der Kinder- und Jugendhilfe (Melanie Mahr, předpoklad 2018);
- Alternstheorien und das „gute Altern“ – eine kritische Auseinandersetzung im Blick auf Fragen menschengerechten Alterns;
- Hauskrankenpflege in der Ukraine – eine Pflicht der solidarischen Gesellschaft? Der Beitrag von Caritas International zur Entwicklung einer Hauskrankenpflege in der Ukraine;
- Lex orandi und lex agendi. Zur Einheit und inneren Verwiesenheit von Liturgie und Caritas;
- Verwurzelt in der Caritas. Die Entwicklung der Berufsgemeinschaft katholischer Gemeindereferentinnen e.V. 1926–2014 (Daniela Blank 2018);

20 Viz www.nersh.org

21 Viz www.seelsorgestudie.com

- Auf dem Weg zu mehr Verbindung von Caritas und Pastoral. Faktoren für eine verzahnende Kooperation zwischen Caritas und Pastoral in den neuen Pastoralstrukturen (Kilian Stark, předpoklad 2018).

Při všech rozdílech těchto projektů je snadno patrné jejich vědecko-teoretické začlenění v sebe-pojetí univerzitní teorie charity. Všechny se věnují charitě – caritas jako podstatě církve, jejího poslání ve službě lásky. Vysoce motivovaná mladá vědecká generace pokračuje v tomto poslání, jež je pro ni požadavkem vědeckého ducha a vášně srdce a pro něž usedá, je-li to potřebné, i na židle etablovaného *mainstreamu* teologie a jiných disciplín.

Překlad: *Mgr. et Mgr. Jana Maryšková*

Kontakt

Prof. Dr. Klaus Baumann

Universität Freiburg

Theologische Fakultät

AB Caritaswissenschaft und Christliche Sozialarbeit

Platz der Universität 3

Kollegiengebäude I,

D-79098 Freiburg i. Br.

klaus.baumann@theol.uni-freiburg.de